

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی)

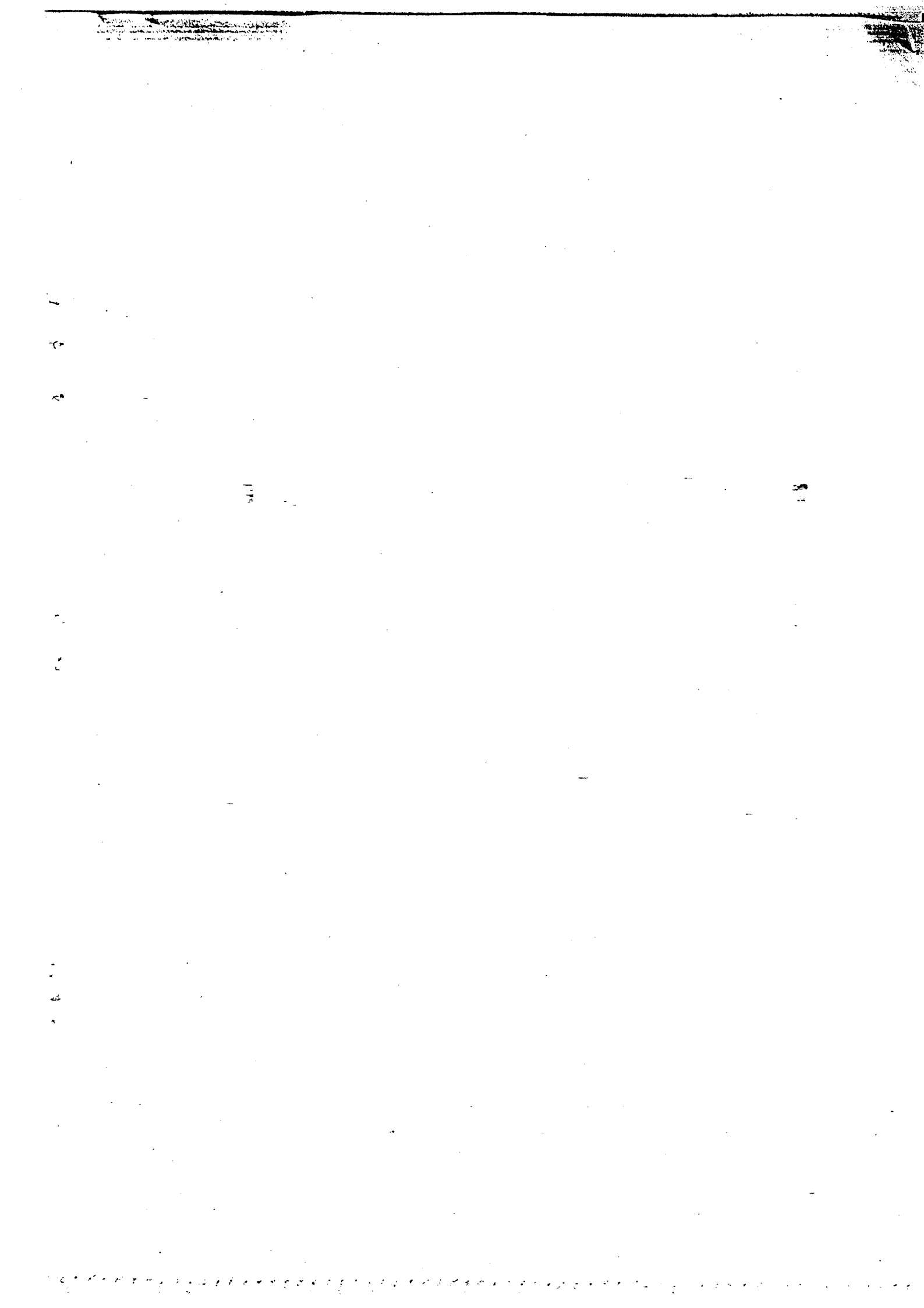
گروه علوم انسانی

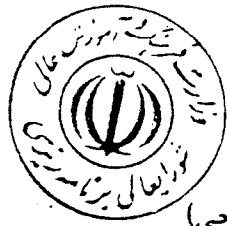
کمیته تخصصی روانشناسی

مصوب نویست و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ: ۱۳۲۳/۸/۱۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه آموزشی

دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی)

گروه علوم انسانی
رشته : سنجش و اندازه گیری (سنجش)
شاخه :
دوره :
کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دیویست هشتاد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۳/۸/۱۵ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی) که توسط کمیته تخصصی روانشناسی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می‌دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی) از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است،
الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش اداره میشوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس قوانین تاسیس میشوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند.
ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) از تاریخ ۱۳۷۳/۸/۱۵ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی) در همه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مذکور در ماده امنسوخ میشوند و دانشگاهها و موسسات

آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایره برنامه جدید را اجرا نمایند.
ماده ۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه
گیری (روانشناسی) در سه فصل جهت اجراء وزارت فرهنگ و آموزش عالی
ابلاغ میشود.

رای صادره دویست و هشتاد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۲۳/۸/۱۵
در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی)

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی)
که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب
رسید.
۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی)
از تاریخ تصویب قابل اجراء است.

رای صادره دویست و هشتاد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۲۳/۸/۱۵
در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری (روانشناسی) صحیح
است بمرور اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجراء ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

هدف اصلی این مجله، ایجاد دوره‌های کارشناسی
در رشته‌های مختلف است. این مجله در رشته‌های مختلف و اندازه‌گیری در روانشناسی

روانشناسی

مقدمه

پیشرفت علوم و تاثیر چشمگیر آن در زندگی بشر، به استفاده از "روشهای علمی" اعتبار خاصی بخشیده است. روشهای علمی با تکیه بر کمیات و با استفاده از روشهای اندازه‌گیری جهت فراهم کردن کمیات لازم، ایجاد شده است.

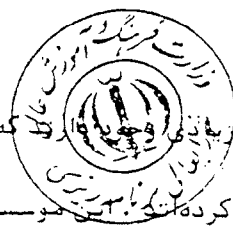
طبیعی است جهت بکارگیری "روشهای علمی" در شناخت خصوصیات آدمی و آموزش انسان، ضرورت استفاده از روشهای اندازه‌گیری مطرح شده است.

مدیران و تصمیم‌گیران نیز نیازمند استفاده از نتایج اندازه‌گیری جهت تعیین گزینه‌های مطلوب در تصمیم‌گیری هستند و این امر خود آشنائی با شیوه‌های ارزیابی را جهت قضاوت در تصمیم‌گیری طلب می‌کند.

بطور کلی اهمیت و کمیک موثر این روشها در زمینه‌هایی چون انتخاب (1) چه برای انتخاب دانشجویان و چه برای ورود به خدمات دولتی - و خصوصی - تشخیص تفاوت‌های فردی از نظر استعدادها و خصایل مختلف روانی - تشخیص توانائیهای ذهنی و فیزیکی برای تعیین حوزه‌های متناسب تحصیلی یا شغلی - طبقه‌بندی کادر و مشاغل موجود در موسسات به تخصص و توانائیهای بالفعل و بالقوه برای تقسیم بهینه مشاغل بین افراد واجد شرایط یا اصلاح (Placement) تهیه و سائل‌سنجش و اندازه‌گیری برای مشاوره تحصیلی و شغلی - و زمینه‌های فراوان دیگر بخوبی شناخته شده است. آزمونهای گروهی که یکی از وسائل سنجش و اندازه‌گیری است، با اینکه تاریخچه‌ای به قدمت جنگ جهانی اول دارند ولی در این دوره کوتاه

(1) Selection

راه بسیار طولانی پیموده‌اند. پیشرفت‌های حاصله، از نظر تکامل و موارد استفاده از آزمون‌ها کم‌نظیر بوده است و اکنون در ابعاد مختلف، چهار طرف مؤسسات علمی و دانشگاه‌ها و چه از طرف مؤسسات خصوصی مصرف‌کننده، سرمایه‌گذاری‌های اساسی برای یافتن روشها و کاربردهای جدید انجام می‌شود.

در کشور ما نیز مؤسسات آموزشی و پرورشی که برای انتخاب پرسنل و کارآموزان مورد نیاز خود مراکزی هرچند کوچک تاسیس کرده‌اند، این مؤسسات از وزارت خانه‌ها گرفته تا سازمانها و مؤسسات خصوصی و دولتی، نیاز به استفاده، از سنجش و اندازه‌گیری‌های آموزشی و روانی را بخوبی احساس کرده‌اند و به کمبود افراد متخصص و ذیحلاح در این رشته وقوف یافته‌اند.

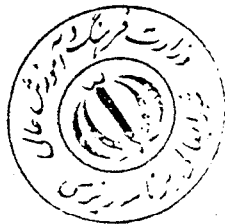
سنجش و اندازه‌گیری در آموزش و پرورش نیز کاربرد بسیار اساسی و حیاتی دارد. تست‌های معلم ساخته که معلمان در سطح مملکت آنها را ساخته و مورد استفاده قرار می‌دهند، کمتر بدون عیب و بطرز موثری قابل استفاده هستند. در بیشتر مدارس و حتی ادارات آموزش و پرورش کمتر فردی را می‌توان یافت که تخصص لازم را در این رشته در حد کافی دارا باشد. به این ترتیب مسلم است که نتایج ارزیابی تحصیلی و تقییماتی که بر مبنای این نتایج گرفته می‌شود خالی از اشکال نمی‌باشد.

تاکنون ارزش سنجش و اندازه‌گیری در مملکت ما کاملاً شناخته نشده و نیاز به تحول در این شاخه از علوم در یکی دو دهه گذشته شایسته بذل توجه بسیار زیاد می‌باشد. تکنیک‌ها و روشهای موجود در رشته سنجش و اندازه‌گیری در حال حاضر بسیار متفاوت از روشها و تکنیک‌ها است که در گذشته مورد استفاده بوده است. در سالهای اخیر مباحث ریاضی و تئوریک این رشته بسیار گسترده شده و استفاده از برخی تکنیک‌های موجود در این رشته نیازمند اطلاعات ریاضی

و کامپیوتری عمیقی می باشد .

بسیاری از موارد استفاده و کاربردهای سنجش و اندازه گیری نیز در مسـالکت ما ناشناخته مانده است تا حدی که مثلاً یکی از تکنیکهای بسیار پیشرفته در این زمینه (IRT) که نایخ بسیاری از روشهای گذشته است و در کشورهای زیادی چه پیشرفته و چه در حال توسعه مورد قبول و استفاده قرار گرفته است ، هنوز کشور ما ناشناخته است .

با توجه به موارد فوق که نشانگر نیازمندیهای جامعه ما به چنین رشته‌ای است در زیر به اعلام و توجیه مختصر هدفها و ضرورت هائیکه برای گشایش چنین رشته‌ای در سطح کارشناسی ارشد وجود دارد اقدام می شود .

هدف

هدف از تاسیس دوره کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه‌گیری در روانشناسی و علوم - تربیتی افراد متخصص است که با جنبه‌های تئوریک (نظری) و کاربردی در زمینه‌های مربوط به اندازه‌گیری و ارزیابی خصوصیات مختلف افراد انسانی و مهارت‌های او ، آشنای کافی داشته و توانائی بکارگیری آنها در موقعیت های شغلی و در آموزش و پرورش داشته باشند . همچنین این افراد متخصص توانائی ارزیابی درون داد ، پروسه و برون داد جریانات و سیستم های آموزشی را دارا باشند .

افراد بیکه در این رشته در سطح کارشناسی ارشد فارغ التحصیل می‌شوند با استفاده از تئوری " کلاسیک " اندازه‌گیری و تئوریهای " ویژگی پنهان " و همچنین تشکیل تجربی آزمونهای استعداد تحصیلی باید بتوانند در سطوح وسیعی امر سنجش آموزشی و تربیتی را انجام دهند .

همچنین با اجرای آزمونهای تشخیصی و افتراقی قادر به انجام خدمات مشاوره‌ای در

زمینه‌های شغلی و تحصیلی باشند.

ضرورت

برای انجام خدمات تخصصی در زمینه‌های زیر تربیت متخصصین در سطح کارشناسی

نیاز است:

- ۱- انتخاب : انتخاب افراد اصلح چهره‌های ممتاز آموزشی و چه برای مشاغل دولتی و خصوصی از طریق سنجش دقیق خصوصیات و تواناییهای افراد بطور صحیح ، بدون آنکه لغزش نظرات شخصی و ارزشیابی‌های غیر اصولی لطمه‌ای به هدفهای انتخاب وارد سازد.

۲- طبقه بندی

- ۱- طبقه بندی افراد از نظر استعداد و خصوصیات روانی و در گروه‌های متفاوت با استفاده از سنجش تواناییها و خصایل روانی و انجام امور مربوط به مشاوره شغلی و تحصیلی ، انتخاب رشته متناسب با استعدادهای افراد برای تحصیل یا کارآموزی ، تشخیص مسایل آموزشی و یادگیری افراد .

۳- جایگزینی

- ۱- طبقه بندی و اختصاص مشاغل مناسب و یا تغییر سمت یا شغل افراد شاغل در یک

افراد در مشاغل متناسب یا خصوصیات آنها به منظور بالا بردن کارآمدی یک موسسه .

۴- ارزشیابی تخصصی

ارزشیابی کفایت تخصصی و آموزشی چه به منظور صدور مجوز کار و چه به منظور اهدا، مدارک تحصیلی تخصصی از جمله مهمترین وظایف موسسات آموزش حرفه‌ای و تولیدی خدماتی است. آزمونهایی که از طرف وزارت کار و موسسات دیگر برای ارزشیابی تخصصی در حرف برخوردار باشد تا افراد شایسته به حرف مناسب خود راه یابند و از سوء استفاده افراد ناشایست جلوگیری گردد.

۵- ارزشیابی تحصیلی

اهمیت ارزشیابی تحصیلی در سطوح مختلف نیز بر کسی پوشیده نیست بسیار روشن است که اگر ارزشیابی بنحو صحیح و دقیقی انجام نشود در نحوه آموزش نیز اثر سوء خواهد داشت. ملما "یک سیستم آموزشی در صورتی به هدفهای خود خواهد رسید که از یک شیوه صحیح ارزشیابی برخوردار باشد .

۶- تحقیقات

در تحقیقات تجربی بدون استثناء اندازه‌گیری رل بسیار مهمی رابه عهده دارد . برای تشخیص رفتار یا خصوصیات مورد مطالعه در علوم انسانی ، افراد شرکت کننده در بررسیها

مورد سنجش و اندازه گیری به طریق مختلف قرار می گیرند.

بدون شک اعتبار یک تحقیق علمی، در ابتدای امر بستگی کامل به نحوه اندازه گیری خصیصه یا خصوصیات مورد تحقیق در نمونه های انتخاب شده دارد.

۷- ارزیابی سیستم ها و نهادها

انجام ارزیابی های درون دایرومه و بیرون داد هر سیستم و نهاد آموزشی و آشنائی با روشهای مربوط به ارزیابی هر یک از این مراحل به منظور دادن باز خورد جهت اصلاح جریان آموزشی از ضروریات است. این امر بدون آشنائی با روشهای مختلف ارزیابی و تسلط بر شیوه های اندازه گیری مقدور نیست.

۸- ضرورت هایی برای آینده

بدیهی است با پیشرفت هایی که هر روزه در جامعه پدید می آید در آینده نه چندان دور نیاز به مباحث پیشرفته در رشته ارزیابی و اندازه گیری بیشتر مشخص خواهد شد. بطور مثال برای تهیه آزمونهای استاندارد در زمینه خصیصه های مختلف روانی (مثل هوش) و همینطور پیشرفت تحصیلی، تهیه فرم در سرتاسر جامعه برای این آزمونها و تهیه آزمونهای معادل یا معادل سازی آزمونها برای اجرا در مواقع و زمانهای متفاوت نتیجه ها، تشخیص سوالات و تستهایی که وابستگی فرهنگی و اقلیتی یا جنسی و غیره دارند، می توانند جزء مباحثی باشند که در آینده قطعاً مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

همچنین شیوه های جدید ارزشیابی سیستم که بنحو کار درجهت سازماندهی و اصلاح سیستم به کار می آیند مطرح است.

آزمون ورودی و مواد امتحانی:

در متقاضیان یا ایدارای شرایط عمومی آزمون کارشناسی ارشد مصوب شورای عالی برنامه ریزی باشند.
مواد امتحانی و ضرایب آن عبارتند از: ۱- زبان تخصصی ۲- روانشناسی تربیتی ۳- آمار و روشهای تحقیق
۴- سنجش و اندازه گیری و تعلیم و تربیت ۵- کاربرد آزمونهای شناختی و غیر شناختی که به ترتیب با ضرایب

۲ و ۲ و ۳ و ۱ مشخص می شوند.

واحد های درسی

تعداد کل واحدهای دوره کارشناسی ارشد اندازه گیری و ارزشیابی ۳۸ واحد است. هر واحد
درس نظری عبارتست از ۱۲ ساعت درس نظری و یک واحد درس عملی شامل ۶۸ = ۳۴ ساعت
کار عملی است. علاوه بر این ۳۸ واحد، به میزان ۳۵ واحد دروس پیش نیاز برای دانشجویان
این دوره تعیین شده است که بنا به شرایط هر یک از دانشجویان و مطابق تشخیص کمیته
کارشناسی ارشد گروه اندازه گیری و ارزشیابی، تعدادی از این دروس لازم است گذرانده شود.

پایان نامه

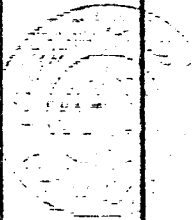
انتخاب موضوع پایان نامه با نظر استاد راهنما و توافق شورای تحصیلات تکمیلی
دانشکده انجام می شود. موضوع یا طرح پایان نامه باید با تحولات و استانداردهای داخلی و خارج
کشور مطابقت داشته و شامل بکارگیری روشها و نظریه های جدید باشد کمیته کارشناسی ارشد
اندازه گیری و ارزشیابی شامل استاد راهنما و دو نفر دیگر از اعضای گروه به پیشنهاد استاد
راهنما خواهد بود که وظیفه مشاورت دانشجویان را تا پایان دوره بعهده خواهد داشت. دانشجوی
موظف است که کمیته کارشناسی ارشد را مداوماً در جریان پیشرفت کار پایان نامه قرار دهد
و در پایان نتایج تحقیقات بصورت پایان نامه تدوین گردد کمیته کارشناسی ارشد پس از مطالعه

بایان نامه، جلیه ای برای دفاع دانشجو از پایان نامه تشکیل می دهد و پس از آن کمیته نظر خود را بصورت قبول یا رد اعلام می دارد.

جدول دروس پیش‌نیاز (۱)

شناسنامه درس	سامانیت		تعداد واحد	تمام درس	کد درس
	تئوری	عملی			
	۵۱	۵۱	۳	فلسفه و مبانی تعلیم و تربیت	۱-
	۳۴	۳۴	۲	تاریخ آموزش و پرورش اسلام و ایران	۲-
	۳۴	۳۴	۲	آموزش و پرورش تطبیقی	۳-
	۳۴	۳۴	۲	مسائل آموزش و پرورش	۴-
	۵۱	۵۱	۳	روانشناسی تربیتی و یادگیری	۵-
	۵۱	۵۱	۳	جامعه‌شناسی آموزش و پرورش	۶-
	۵۱	۵۱	۳	سنجش و اندازه‌گیری	۷-
	۵۱	۵۱	۳	مقدمات روش تحقیق در علوم تربیتی	۸-
	۵۱	۵۱	۳	اقتصاد آموزش و پرورش	۹-
	۳۴	۳۴	۲	آمار	۱۰-
	۶۸	۶۸	۴	ریاضیات (۱ و ۲)	۱۱-
					جمع

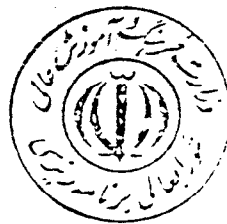
حکلیه دانشجویانی که مدرک کارشناسی آنها در رشته‌های غیر علوم تربیتی با کلیه گرایش‌ها و روانشناسی با کلیه گرایش‌ها است ۱۲ واحد و کلیه دانشجویانی که مدرک تحصیلی آنها رشته‌های فوق‌الذکر است حداکثر ۴ واحد از دروس فوق را بر اساس تشخیص گروه آموزشی به عنوان پیش‌نیاز بگذرانند.

فصل دوم

جدول دروس

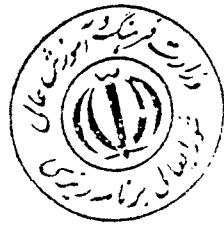
بمثنای زمان ارائه دروس	ساعت		تعداد واحد	نام درس	کد درس	
	نظری	عملی				
	۳۴	۳۴	۶۸	۲	روشهای آماری پیشرفته (۱)	۱-
	۳۴	۳۴	۶۸	۲	روشهای آماری پیشرفته ۲	۲-
	۳۴	۳۴	۶۸	۳	روشهای تحقیقی پیشرفته	۳-
		۳۴	۳۴	۲	برنامه ریزی ها کامپیوتری در اندازه گیری	۴-
برنامه ریزی کامپیوتر	۶۸		۶۸	۲	استفاده از کامپیوتر در اندازه گیری	۵-
		۳۴	۳۴	۲	روانشناسی کاربردی	۶-
		۳۴	۳۴	۲	نظریه ها و روشهای جدید اندازه گیری (روانشناسی)	۷-
	۳۴	۱۷	۵۱	۲	آزمونهای پیشرفت تحصیلی	۸-
	۳۴	۱۷	۵۱	۲	آزمونهای هوش و استعداد	۹-
	۶۸	۱۷	۸۵	۲	آزمونهای شخصیت	۱۰-
		۳۴	۳۴	۲	ارزشیابی آموزشی	۱۱-
		۳۴	۳۴	۲	ارزشیابی طرحها و برنامه ریزی آموزش و پرورش	۱۲-
		۳۴	۳۴	۲	روانشناسی تربیتی پیشرفته	۱۳-
		۳۴	۳۴	۲	سمینار در سنجش و اندازه گیری	۱۴-
		۳۴	۳۴	۲	اصول و فلسفه تعلیم و تربیت پیشرفته	۱۵-
				۴	پایان نامه	۱۶-

پذیرفته شدگان کلاسهای فوق دروس تخصصی در دوره کارشناسی نگراننده باشند یا بدقیل از انتخاب واحدهای فوق دروس پیش نیاز را بگیرانند.

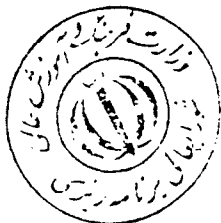
ل دروس

سرفه

روشهای آماری پیشرفته (۱)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری ۲ عملی ۱ واحد

پیشنیاز :

هدف : استفاده از آزمونهای آماری در پژوهش

سرفصل دروس : (۸ ساعت)

۱- مروری بر مفاهیم اصلی آمار استنباطی

۲- آزمونهای مقایسه دو میانگین

۳- آزمونهای مقایسه نسبت ها (مستقل و وابسته)

۴- تحلیل واریانس یکطرفه (با اندازه گیری مکرر وبدون اندازه گیری مکرر)

۵- تحلیل واریانس بلوکی

۶- تحلیل واریانس دو عاملی

۷- تحلیل واریانس سه عاملی

۸- مقایسه های چند گانه توکی نیومن کولز

۹- تحلیل کوواریانس

منابع

استنباط آماری ناپارامتری تالیف جین دیکنسن ترجمه عبدالرحیم شهبازی و علی عمیدی نشر

دانشگاهی

روشهای آماری پیشرفته (۲)

- تعداد واحد : ۳
نوع واحد : نظرکا ۲ واحد تملی ۱ واحد
پیشنیاز :
هدف : آشنائی دانشجویان با مفاهیم و روشهای آماری که در بکارگیری روشهای اندازه گیری پیشرفته مفید هستند .

سرفصل دروس : (۳۴ + ۳۶ ساعت)

الف : آزمونهای غیر پارامتریک

۱ - آزمونهای تک نمونه ای :

۱ - ۱ - آزمون کلموگوروف - اسمیرنوف

۱ - ۲ - آزمون علامت

۱ - ۳ - آزمون رتبه ای و یلکاکسون

۱ - ۴ - آزمون خی دو

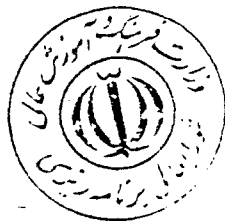
۲ - آزمونهای دو نمونه ای :

۲ - ۱ - آزمون کموگوروف - اسمیرنوف

۲ - ۲ - آزمون میانه

۲ - ۳ - آزمون من ویتنی

۲ - ۴ - آزمون خی دو

پ - موارد استفاده همبستگی :

- ۱- همبستگی پیرسون
- ۲- همبستگی اسپیرمن
- ۳- همبستگی دو رشته‌ای
- ۴- همبستگی دورشته‌ای نقطه‌ای
- ۵- همبستگی پاره‌ای و نیمه پاره‌ای (تفکیکی - نیمه تفکیکی)

ح - تحلیل رگرسیون و همبستگی چند متغیری

- ۱- محاسبه ضرایب همبستگی دو متغیری و چندمتغیری
- ۲- تحلیل رگرسیون دو متغیری
- ۳- روش تحلیل رگرسیون چندمتغیری
- ۴- اصول روشهای قدم به قدم پیش رو و پس رو

منابع

اصول آماری در طرحهای آزمایشی تالیف وایتز ترجمه زهره سرمدنشر دانشگاهی
رگرسیون چندمتغیری در پژوهش رفتاری تالیف کرلینگر ترجمه حسن سربابی نشر دانشگاهی

روشهای تحقیقی پیشرفته

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری - عملی

هدف:

- ۱- ایجاد مهارت‌های لازم برای تهیه یک طرح پژوهشی
- ۲- آموزش اطلاعات ضروری برای نقد و بررسی یک پژوهش
- ۳- ایجاد آشنایی لازم برای انجام رساله تحصیلی
سرفصل دروس: (۲۴ + ۲۴ ساعت)
۱- علم و ویژگی‌های آن
- ۲- برنامه ریزی تحقیق (انتخاب موضوع - مساله - هدف - فرضیه).
- ۳- روش اجرای تحقیق (جامعه - نمونه و روش‌های نمونه‌گیری)
- ۴- مطالعه منابع مربوط به موضوع مورد تحقیق
- ۵- طرح تحقیق آزمایشی - تهیه آزمایشی - تهیه آزمایشی
- ۶- روش‌های تحقیق (آزمایش - عملی - مقایسه‌های، توصیفی - همبستگی)
- ۷- تهیه گزارش تحقیق
- ۸- نحوه تنظیم - پایان نامه

منابع

شناخت روش علمی در علوم رفتاری حیدرعلی هومن، انتشارات پارسا، تهران ۱۳۷۳
روشهای تحقیق در علوم تربیتی تألیف جان بست ترجمه دکتر شریفی دکتر طالقانی

برنامه ریزی های کامپیوتر در اندازه گیری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی دانشجویان با موارد استفاده، کامپیوتر در استخراج نتایج اندازه گیری و ارزشیابی نتایج حاصله با استفاده از محاسبه پارامترهای مدل های مختلف اندازه گیری

سرفصل (۲۴ ساعت)

آشنائی با یکی از زبانهای برنامه نویسی

- آشنائی و استفاده عملی از بسته های نرم افزاری Dos ، برنامه نویسی با استفاده از Basic و تجزیه و تحلیل داده های آماری با استفاده از آنها

- برنامه نویسی محاسبات آماری برای محاسبه شاخص های آماری (نقاط درمندی، شاخصهای مرکزی، پراکندگی، ضرایب عمومی و استاندارد در گرسینون، تحلیل واریانس)

- برنامه نویسی برای تجزیه و تحلیل سئوالات و آزمونها:

مجانسه ضرایب دشواری و قدرت تشخیص سئوالات تحلیل گزینه های سئوالات

محاسبه پایانی و اعتبار آزمون، ماتریس همبستگی و ماتریس واریانس و کوواریانس

نمرات چند آزمون

- آشنائی با محاسبات (Algorithm) برای برآورد پارامترهای تئوریهای

کلاسیک اندازه گیری و پارامترهای تئوری سئوال - پاسخ (Item Response theory)

" استفاده از کامپیوتر در اندازه گیری "

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : برنامه ریزی کامپیوتر

هدف : تهیه برنامه ها و استفاده از سیستم های نرم افزار موجود برای تحلیل سوالات یک آزمون ، ارزیابی آزمون ها ، نمره گذاری بهینه ، مشخص کردن پارامترهای مربوط به هر سوال و کل آزمون
سرفصل دروس : (۶۸ ساعت)
- آشنایی و استفاده از بسته های نرم افزاری آماری شیبه SPSS بمنظور تجزیه و تحلیل داده های آماری

- کسب توانایی برای نوشتن برنامه های کامپیوتری بمنظور تجزیه و تحلیل آماری داده ها شامل : محاسبه شاخصها (آمار توصیفی) ، انجام آزمونها (آمار استنباطی) ، محاسبه ضرایب کربیون ، تحلیل واریانس با یک عامل و دو عامل .

- کسب توانایی برای نوشتن برنامه های کامپیوتری بمنظور تحلیل سوالات و ارزیابی کل آزمون ، شامل محاسبه ضرایب دشواری ، قدرت تشخیص ، تحلیل گزینه ها و شاخصهای دیگر سوال از قبیل اندیس های پایانی و اعتبار ، برای هر سوال و همچنین محاسبه پایایی و اعتبار آزمون باروشهای مختلف ، ماتریس همبستگی و ماتریس واریانس - کوواریانس برای نمرات آزمونهای مختلف و محاسبه سایر شاخصهای تئوری کلاسیک اندازه گیری .

- کسب مهارت و آشنایی برای استفاده و نوشتن برنامه های جهت ماکزیمم یابیم کردن توابع چند متغییره بمنظور استفاده در محاسبه پارامترهای سوالات و بمنظور پارامتر توانائی آزمونی هادرتئوری سوال - پاسخ (TRT)

دنیالده استفاده از کامپیوتر در اندازه گیری

Computational Methods for Data

منابع

Analysis

J.M.Chambers

تالیف

(1977)

John Wiley

ناشر

روانشنجی کاربردی

تعداد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی نقش نظریه کلاسیک نمره واقعی در اندازه گیری است.

تعریف اندازه گیری

تعریف روانسنجی تاریخچه

مروری بر مفاهیم آماری

تعریف نظریه کلاسیک واقعی

مفروضات نظریه کلاسیک واقعی

نتایج استخراج شده توسط نظریه کلاسیک واقعی

تعریف پایایی با استفاده از نظریه کلاسیک اندازه گیری

بررسی پایایی با استفاده از نظریه کلاسیک واقعی

تعریف عملی پایایی

انواع پایایی معایب و محاسن هر کدام

رابطه طول آزمون و پایایی (فرمول اسپیرمن براون حالت کلی)

خطای معیار اندازه گیری و فاصله اطمینان برای نمره واقعی

اعتبار و انواع آن

محتوا - وابسته - پیش بین - همزمان - سازه

تصحیح کاهش

اعیار عاملی (تحلیل عاملی)

اصول آزمون سازی

تحلیل سؤال یا استفاده از شاخصهای دشواری و قدرت تمیز

" " با استفاده از شاخصهای پایایی و اعتبار

استفاده از تحلیل عاملی در تحلیل سئوال و ساختن آزمون

ملاحظات کلی در تحلیل سئوال

منابع

- ۱- روان آزمایی ترجمه دکتر براهنی
- ۲- روان سنجی کاربردی تالیف ثرندایک ترجمه دکتر هومن چاپ دانشگاه تهران
- ۳- روان سنجی تالیف دکتر گنجی
- ۴- نظریه های اندازه گیری ترجمه دکتر علی دلاور

نظریه ها و روش های جدید در اندازه گیری (روانسنجی)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :- آشنائی دانشجویان با نظریه ها جدید و کلاسیک اندازه گیری و استفاده از آنها در موارد عملی اندازه گیری .

سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

اصول و تعاریف و کاربردهای اساسی اندازه گیری و آزمونها

نظریه کلاسیک اندازه گیری :

مفروضه های نظریه کلاسیک اندازه گیری ، نتایج حاصله از مقره ها ، کاربرد نتایج حاصله در توجیه مفاهیم مختلف اندازه گیری ، روشهای برآورد پارامترهای نظریه کلاسیک (نمره حقیقی ، انحراف خطا ...)

روشهای مختلف برآورد پایداری (اجرای مجدد تست ، تستهای موازی و معادل ، ثبات درونی با تقسیم آزمون به چند ریز آزمون ، سازگاری درونی حالت کلی ،)
روشهای مختلف اعتبار (اعتبار محتوی ، پیش بینی ، وابسته به ملاک ، اعتبار سازه)
تصحیح اعتبار بخاطر تقمان اعتبار .

نظریه خصیصه نهفته : انواع الگوها (نظیر راش)

کاربرد نظریه سوال پاسخ مختلف آن یک پارامتری دو پارامتری سه پارامتری

آزمونهای پیشرفت تحصیلی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری و عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنا ساختن دانشجویان با ویژگیهای آزمونهای پیشرفت تحصیلی و آماده

ساخت آنان و دارای مهارتهای ضروری در زمینه تهیه و اجرا و استفاده از

نتایج آزمونهای پیشرفت تحصیلی.

سرفصل دروس : ۱ ساعت ۱ واحد نظری + ۱ واحد عملی

۱- تاریخچه مختصر آزمونهای پیشرفت تحصیلی.

۲- نقش آزمونهای پیشرفت تحصیلی در بهبود شرایط آموزشی - یادگیری

۳- دسته بندی انواع آزمونهای پیشرفت تحصیلی .

۴- آزمونهای پیشرفت تحصیلی معلم ساخته و میزان شده.

۵- تهیه طرح آزمونهای پیشرفت تحصیلی

۶- آزمونهای تشریحی یا انشایی

۷- آزمونهای کوتاه پاسخ

۸- آزمونهای جورکردنی.

۹- آزمونهای جورکردنی

۱۰- آزمونهای چندگزینه ای

۱۱- روش و اجرا و نمره گذاری آزمونهای پیشرفت تحصیلی

۱۲- پایان آزمونهای پیشرفت تحصیلی.

۱۳- هنجارها و نیمرخها و روشهای گزارش نمرات آزمونهای پیشرفت تحصیلی

منابع :

- ۱- روان آزمایی . تالیف آناستازی ، ترجمه محمد تقی براهنی ، انتشارات دانشگاه تهران .
- ۲- آزمونهای روانی ، تالیف حسن بطحایی و ابراهیم هاشمی ، انتشارات شرکت سهامی چهر .
- ۳- آزمونهای روانی (مبانی نظری و عملی) ، تالیف حمزه گنجی ، انتشارات آستان قدس رضوی .
- ۴- مخصوصاً " استفاده از دستور العمل آزمونهای که بطور جداگانه و به همراه خود آزمونها وجود دارد .

آزمونهای هوش و استعداد

تعداد واحد : ۲
نوع واحد : نظری - عملی
پیشنیاز : ندارد

سرفصل دروس : ۵ ساعت ۱ واحد نظری ۱ واحد عملی

هدف: آشنائی دانشجویان با نظریه هوش و آزمونهای هوشی ، هوش کلی، اشکال هوش، هوشهای مختلف هوش، (هوش کلامی، تجسم فضایی ....)، نظریه: دو عاملی اسپیرمن نظریه چندعاملی ترستون ، نظریه گیلفورد.

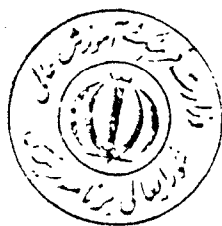
اندازه گیری هوش:

مقیاس هوشی بینه سیمون و تجدید نظر شده های آن (سن عقلی ، ضریب هوشی) ، آزمون هوشی ، توزیع ضرایب هوشی) ، آزمون هوشی بینه - زازو هوش آزمای وکسلر ، آزمون هوشی برای کودکان و بزرگسالان آزمونهای ریون برای کودکان و بزرگسالان - مازهای پرتئوس ، آزمون استنفرد بینه ، آزمونهای خلاقیت و تست اوتیس - لنون ، آزمونهای هوشی دیگری که بطور اختصاصی که احتمالاً در دسترس مدرس وجود دارد. تست آندوروی ، تست بنتون ، تست لرتا بنفرد کسلر - ۶۱ با تحت خواندن ^{اندره} ترسیم

آزمونهای استعداد:

مفهوم استعداد، استعداد کلامی ، استعداد عملی ، حافظه ، دقت و مهارت دستنی و .... فرق آزمونهای هوش و استعداد، آشنائی با آزمونهای اندازه گیری دقت هماهنگی دودست، زمان واکنش ، مهارت انگشتان ، آزمون استعداد مکانیکی ، آزمونهای استعداد هنری و ....

دانشجو نه تنها باید با انواع مختلف آزمونهای هوش و استعداد آشنا شود بلکه باید بتواند نمونه هائی از آنها را بسازد . مفهوم فهرست بالا این نیست که استاد درس همه موارد را موبه مو اجرا کند و هیچ نوع دخل و تصرفی در آنها به وجود نیارد . بدیهی است که استادان مختلف آزمونهای مختلف در اختیار دارند . طبیعی است که باید آنها را به کار ببرند . مطالب مهم این است که چهارچوب بالارعايت شود.

آزمونهای شخصیت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری، عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی دانشجویان با پایه‌های نظری شخصیت، مزاج و منش، صفات شخصیت

آزمونهای تحلیلی شخصیت

آزمونهای عینی شخصیت، فرق آزمونهای عینی، شخصیت انواع آزمونهای شخصیت

۱- پرسشنامه‌ها:

پرسشنامه‌ش ام پی، آی، میرسشنامه‌ایزنک، پرسشنامه‌اظطراب کتل پرسشنامه،

برن رویتر پرسشنامه‌های علایق شغلی و تحصیلی

۲- آزمونهای فراقکن:

آزمون ت، آت میونگ، آزمون ترسیم درآئینه آزمون بندرگشتالت آزمون تداعی

کلمات، آزمون جملات ناتمام

علاوه بر آزمونهای فوق هر مدرس می‌تواند بر اساس امکانات آزمونهای استاندارد شده

دیگری را به کار ببرد.

منابع

۱- ارزشیابی شخصیت، تألیف ولی‌الله اخوت ولقمان دانشمند، انتشارات دانشگاه تهران

۲- آزمونهای روانی، تألیف دکتر احدی زیرچاپ

۳- آزمونهای روانی شخصیت، دکتر هادی بهرامی

ارزشیابی آموزشی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز:

هدف : آشنایی دانشجویان با مراحل و مدل‌های مختلف ارزشیابی آموزشی بر فصل دروس

(۳۴) ساعت

تعریف پژوهش و نقش آن در علوم انسانی

انواع پژوهش (کاربردی و بنیادی)

بررسی ارزشیابی بعنوان یک پوهش کاربردی

مفاهیم و اصول ارزشیابی : نقاط مشترک بین ارزشیابی و پژوهش ارزشیابی و ارزشها

انواع ارزشیابی :

ارزشیابی تازمانی - رفتار - آموزشی

ارزشیابی آموزشی (تعریف و ملاکهای آن)

اهداف و مغروضات ارزشیابی

ارزشیابی تکوینی و پایانی

ساخت و سلسله مراتب ارزشیابی

خطوط کلی در طرح ریزی نظام ارزشیابی

منابع

جزوه انتشارات دانشکده روانشناسی دانشگاه علامه تالیف

دکتر علی دلاور

ترجمه دکتر عباس بازرگان

ترجمه دکتر کیامنش

۱- ارزشیابی آموزشی

۲- ارزشیابی آموزشی

۳- ارزشیابی آموزشی

ارزشیابی طرحها و برنامه ریزی آموزش و پرورش

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیناز : ندارد

هدف:

صرفل دروس : ۳۴ ساعت

۱- مفهوم ارزشیابی آموزشی و سیر تکوینی این مفهوم

۲- ارزشیابی بعنوان پژوهشی نظام یافته و مقایسه آن با تحقیق.

۳- الگوهای ارزشیابی آموزشی ، انواع ، خصوصیات ، عملکرد.

۱.۳ الگوهای مبتنی بر هدفها .

۲-۲ الگوهای مبتنی بر ملاکهای درونی.

۳-۲ الگوهای مبتنی بر ملاکهای بیرونی.

۴-۲ الگوهای تصمیم گیری .

۳-۵ روندهای نو.

۴- ارتباط ارزشیابی و اندازه گیری

۵- انواع اندازه گیریها .

۶- ارزیابی موضوعاتی که قابل اندازه گیری نیستند.

۷- تحلیل داده ها (کاربرد روشهای آماری)

۸- طرح ارزشیابی .

۹- تفسیر نتایج ارزیابی برای تصمیم گیری.

۱۰- تحلیل هزینه فایده طرحها

منابع فارسی:

باززرگانان ، عباس: مقدمه ای بر ارزیابی آموزشی و الگوهای آن " دانشگاه

بوعلی سینا ۱۳۵۲ .

مولا ، ه. س : ارزیابی آموزشی و کاربرد آن در سواد آموزی تابعی ، ترجمه

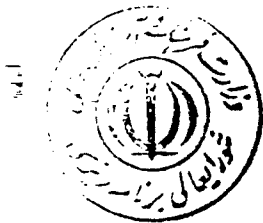
دکتر عباس .

مرکز نشر دانشگاهی تهران، ۱۴۶۲.

تربیت معلمان - ارزشیابی تکوینی و ارزشیابی عمومی، ترجمه ابراهیم عظیمی، دانشگاه

تربیت معلم ۵۵

روانشناسی تربیتی (پیشرفته)

پیشنیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشناساختن دانشجویان با مبانی روان شناختی آموزش و پرورش و چگونگی

کاربرد یافته‌های روان شناسی در میدان یادگیری و آموزش.

سرفصل دروس:

۱- تعریف روان شناسی تربیتی و ضرورت شناخت آن باری یادگیری و آموزش.

۲- برگزشت روان شناختی تربیتی.

۳- مسائل مورد بحث در روان شناسی تربیتی

۴- ارتباط روان شناسی تربیتی با علوم رفتاری دیگر

۵- روان شناسی معلم

۶- روان شناسی محصل

۷- روان شناسی یادگیری برای معلم

۷-۱- تعریف یادگیری

۷-۲- انواع یادگیری

۷-۳- تئوریهای یادگیری

۷-۴- کاربرد تئوریهای یادگیری در آموزش و پرورش

۷-۵- انتقال یادگیری و آموزش

۸- انگیزش در آموزش یادگیری

۹- تئوریهای انگیزش

۱۰- تئوریهای آموزش

۱۱- روشهای آموزش (روش های مختلف تدریس)

۱۲- انضباط

۱۳- ارزشیابی یادگیری و آموزش

منابع

۱- روانشناسی تربیتی دکتر علی اکبر سیف

۲- // تربیتی دکتر علی شریعتمداری

۳- ۲ تربیتی دکتر زهره سرمد

سمینار در سنجش و اندازه‌گیری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

اصول و فلسفه تعلیم و تربیت پیشرفته

پیشنیاز : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

هدف : راهنمایی دانشجویان در تحلیل مسائل تربیتی و چگونگی کشف ارائه راه‌حل‌های

سودمند با استفاده از آراء و عقاید مربیان بزرگ یا فیلسوفان تربیتی .

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

۱- مفهوم آموزش و پرورش

نی

۲- مبانی آموزش و پرورش (مبانی روان‌شناختی ، مبانی جامعه‌شناختی ، مبانی علمی ، میا

فلسفی)

۳- رابطه آموزش و پرورش با فلسفه (با اشاره به موارد تاثیر آموزش و پرورش بر فلسفه)

۴- فلسفه آموزش و پرورش و معلم .

۵- فلسفه آموزش و پرورش معاصر .

۶- فلسفه‌های مهم آموزش و پرورش با اشاره به معرفت‌شناسی و ارزش‌شناسی در هر فلسفه :

۱- ایده‌آلیسم (آرمان‌گرایی)

۲- رئالیسم (واقع‌گرایی)

۳- ماتریالیسم (طبیعت‌گرایی)

۴- پراگماتیسم (عمل‌گرایی)

۵- اگزیستانسیالیسم (وجود‌گرایی)

۶- فلسفه تحلیلی .

۷- اومانیزم (انسان‌گرایی)

۷- فلسفه‌های (نظریات) تربیتی معاصر :

۱- ۷- ۱- گرایبی .

۲- ۷- ۲- پیشرفت‌گرایی .

۳- ۷- ۳- بنیاد‌گرایی .

۴- ۷- ۴- نظریه بازسازی .

۵- ۷- ۵- فلسفه التقاطی .

۸- فلسفه آموزش و پرورش و تدریس .

منابع اصول و فلسفه تعلیم و تربیت پیشرفته

فلسفه تعلیم و تربیت دکتر شریعتمداری انتشارات دانشگاه اصفهان

فلسفه آموزش و پرورش ترجمه فریدون بازرگان دانشگاه تهران

اصول تعلیم و تربیت دکتر علی شریعتمداری اصفهان

